

42. Print.

2. Volynchuk, A.B. and Solovchenkov, S.A. "The social *intensity* and protest activity in the context of analysis of the social security [Socialnaja naprjagooonost` I protestnaja aktivnost` v kontekste analiza social`noj bezopasnosti]." *Teorija vozmozhnostej. Vestnik Vladivistokskogo gosudarstvennogo universiteta ekonomiki i servisa* 1 (19) (2013): 25–36. Print.

3. Dombrowska, S.M., Kovregin, V.V., Pomaza-Ponomarenko, A.L. and Cole-nov, O.M. *The state administration in the sphere of security of social, ecological and economic systems [Dergavne upravlinnja u sferi bezpeky socialno-ekologo-ekonomichnyh system]*. Kharkiv: NUCPU, 2017. Print.

4. Ukraine. The Verkhovna Rada of Ukraine. *On the Principles of State Regional Policy*. N.p., 05 Feb. 2015. Web. 27 Sept. 2017. <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/156-19>>.

5. Ukraine. The Verkhovna Rada of Ukraine. *On Approval of the Procedure and Methodology of Monitoring and Evaluation of the Effectiveness of the Implementation of the State Regional Policy*. N.p., 21 Oct. 2015. Web. 27 Sept. 2017. <<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/856-2015-%D0%BF>>.

6. Guberskij, L.V. and Nadolnyj, I.F. *Philosophy [Filosofija]*. Kiev: Vikar, 2008. Print.

DOI : 10.5281/zenodo.1038956

УДК 352 (477): 322

Гбур З. В., к.держ.упр., докторант, НАДУ, м. Київ

Zoriana Hbur, PhD in public administration, National academy for public administration under the President of Ukraine, Kyiv

СУТНІСТЬ РЕЙДЕРСТВА ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

THE CONSTITUTION OF THE READER AND ITS INFLUENCE ON FORMATION OF ECONOMIC SECURITY OF THE STATE

У статті з'ясовано сутність рейдерства та його вплив на формування економічної безпеки України. Наведано деякі факти його походження та проаналізовано основні дефініції. Досліджено види рейдерства та рейдерів. Зокрема зазначено, що усіх рейдерів умовно поділяють на «білих», «сірих» та «чорних». Наведено найбільш поширені способи здійснення рейдерських дій. Зазначено суб'єкти рей-

дерської атаки. Виокремлено соціальні причини виникнення рейдерства. Запропоновано власну класифікацію рейдерів: «замовники», «координатори», «професіонали», «солдати» та «корупціонери». Наведено заходи профілактики рейдерства на рівні підприємств та заходи щодо вдосконалення діяльності державних органів в сфері протидії рейдерським захопленням.

Ключові слова: державне управління, економічна безпека, бізнес, рейдерські дії, рейдерство.

The article clarifies the essence of raider and its influence on the formation of economic security of Ukraine. Some facts of its origin are presented and the main definitions are analyzed. The types of raiders and raiders are investigated. In particular, it is noted that all raiders are divided into white, gray and black. The most common methods of carrying out raider actions are given. Subjects of raider attack are indicated. The social causes of raider attacks are highlighted. We propose our own classification of raiders: "customers", "coordinators", "professionals", "soldiers" and "corruptionists". Raid prevention measures at the enterprise level and measures to improve the activities of state authorities in the field of counteraction to raider hijacking are provided.

Keywords: state administration, economic safety, business, raider actions, raiding.

Постановка проблеми. Складність соціально-економічних проблем українського суспільства, викликана корінними перетвореннями країни, коли наша держава взяла невпинний курс на євроінтеграцію диктує умови бізнесу, державним інститутам та чинить значний вплив на забезпечення економічної безпеки. Реформи, що проводяться, основною метою яких є формування ринкових відносин та інституту приватної власності, спричинили за собою зовсім не ті результати, які очікувалися. Період ослаблення державного контролю ознаменувався відторгненням адміністративних і моральних обмежень, розквітом корупції та тіньової економіки. Все це, поряд з проголошенням приватної та приватизацією державної власності, призвело до зародження нового типу підприємців, які сформували згодом не тільки певний тип соціально-економічної поведінки, а й менталітет бізнес-спільноти та ділову етику країни в цілому. Певна частина підприємців, які брали участь в безпосередньому переділі державної власності, сформувала в подальшому новий вид підприємництва – рейдерство і новий тип підприємців – рейдерів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням рейдерства та його впливу на економічну безпеку країни приділяли свої праці такі провідні науковці, як Валласк Е.[2], Варналій З.[3], Макарова О. [7], Паламарчук Г. [8], Панасенко Р. [9], Фомічов К. [12], Шапіро В. [13] та інші. Проте, у сучасних реаліях, в яких опинилася наша держава дане питання потребує постійного вивчення і напрацювання дієвих заходів з його уникнення, що і стало предметом нашого дослідження.

Постановка завдання. Мета статті з'ясувати сутність рейдерства та його вплив на формування економічної безпеки України.

Виклад основного матеріалу. Перерозподіл власності притаманний усім країнам з ринковою економікою. Однак сьогодні найбільш гострою проблемою розвитку та функціонування економіки є поширення процесів незаконного привласнення чужого бізнесу (рейдерство). Через практику рейдерських захоплень пройшла економіка майже всіх розвинених країн світу, страждають від неї і країни, що розвиваються, у тому числі й Україна. Чинним законодавством України не всі правовідносини, що виникають у процесі господарської діяльності, врегульовані належним чином. Це дає змогу деяким суб'єктам господарювання вчиняти протиправні дії: незаконно відбирати за допомогою, по суті, шахрайських схем майно у власників, дестабілізувати нормальні ринкові взаємини і процес виробництва. Нині в Україні об'єктами рейдерських захоплень стають не лише малі й середні підприємства, а й потужні господарські товариства. Це становить реальну небезпеку для розвитку корпоративного сектору вітчизняної економіки, збереження його конкурентних позицій на внутрішньому та світовому ринках. Тому боротьба з такими протиправними захопленнями повинна вестися не тільки на рівні окремих компаній, а й насамперед на державному рівні, за умов чіткої програми дій та застосування адекватних механізмів [12].

Рейдерство як поняття виникло у Великій Британії, і спочатку під цим терміном розуміли набіги морських суден, які самостійно виконували бойові завдання, у тому числі й захоплення торговельних кораблів інших країн. Історія рейдерства нараховує не одне століття, хоча сам термін введено до ділового обороту на межі XIX-XX ст.ст. В якості злочину воно з'явилося на світ разом із акціями, коли виникла можливість поглинання компанії проти волі її власника [13].

Вважається, що першим рейдером був Джон Рокфеллер, засновник Standart Oil, який різними способами скуповував акції своїх конкурентів з метою зміцнити становище свого бізнесу ще в кінці XIX століття [3].

В Україну рейдерство прийшло на початку 1990-х рр., в епоху дикого нагромадження первинного капіталу. Слід відзначити, що недружні поглинання по-українськи найчастіше зводяться до силових захоплень підприємств під прикриттям законних або псевдозаконних підстав. Такий негативний метод поглинань був запозичений у Російській Федерації, де практика рейдерських захоплень поширена більш широко і відпрацьована до дрібниць [13].

Для з'ясування сутності рейдерства та його впливу на формування економічної безпеки України варто звернутися до основних дефініцій.

Автори економічного словника розглядають рейд як операцію (спробу) з придбання великого пакету акцій певної компанії з метою її поглинання [1, с. 885]. Виділяють поглинання вороже – як спробу оволодіти контролем над компанією через скуповування її акцій на ринку (тобто проти волі керівництва або провідних акціонерів) [1, с. 694].

На думку О. Макарової, ворожим, або недружнім, поглинанням є процес

масового скуповування акцій, який проходить досить часто незаконними способами. Однак, як зауважує науковець, недружнє поглинання, яке здійснюється з використанням методів не тільки незаконних, але часто і кримінально караних, є не поглинанням, а захопленням. Поглинання, як засіб встановлення контролю над бізнесом, відбувається виключно у рамках закону [7].

У фаховій термінології Міністерства внутрішніх справ України «рейдерство» – це силове захоплення спірних підприємств, у тому числі, на виконання відповідних судових рішень на користь тих чи інших власників [9]. Фахівці Служби безпеки України під «рейдерством» розуміють протиправне захоплення акціонерних товариств (у тому числі, з державною часткою власності) сторонніми комерційними структурами через міноритарних акціонерів, котрі діють на їх користь [9].

У Постанові Кабінету Міністрів України «Про схвалення Декларації цілей та завдань бюджету на 2008 рік (Бюджетної декларації)» рейдерство визначене як відчуження державного майна та корпоративних прав поза процесами приватизації; протиправне захоплення підприємств [10].

Діяльністю із захоплення бізнесу називає рейдерство М. Лопашенко, визначаючи його як ретельно сплановану систему діяльності, спрямовану на отримання чужої компанії, яка здійснює підприємницьку або інші види економічної діяльності. При цьому рейдерство, як правило, є сполученням незаконних, напівзаконних (не прописаних у законі, іншими словами – протиправних, але законодавчо не заборонених) та законних способів придбання привабливого, але чужого бізнесу [11].

Вітчизняні науковці теж вказують на напівкримінальний характер рейдерства, основною ознакою якого є порушення закону, застосування тих чи інших шахрайських методів [5, с. 10]. На їхню думку, рейдерство – незаконне захоплення підприємства без згоди його акціонерів, метою якого є отримання контролю над ліквідними активами підприємства за максимально низькою ціною, як правило для їх подальшого продажу. Силкові дії застосовуються як доповнення і забезпечення юридичних заходів, що дають рейдерам можливість забезпечення влади. При цьому корпоративний конфлікт у рейдерських схемах є тільки приводом для захоплення підприємства [11].

Одним із різновидів рейдерства є, на нашу думку, і корпоративне захоплення, що визначається як викрадення пакету акцій в акціонерів, здійснене обманним способом з метою отримання домінуючого положення в акціонерному товаристві та можливості активно впливати на прийняття ним рішень або з метою подальшого виведення активів акціонерного товариства [2].

У контексті даного дослідження варто дослідити види рейдерства. Слід зазначити, що їх існує досить багато, так як і видів рейдерів. Зокрема, усіх рейдерів умовно поділяють на «білих», «сірих» та «чорних».

За умов «білого» рейдерства організатор схеми діє виключно у межах норм чинного законодавства, використовуючи наявні прогалини у ньому. Цей різновид рейдерства можна вважати особливим та законним видом біз-

несу, оскільки скуповування акцій українським законодавством не заборонено. Фактично на сьогодні у розвинених країнах світу поширений лише цей різновид рейдерства, оскільки він є дозволеним, регулюється і контролюється законом. Такі рейдери завжди використовують законні інструменти заволодіння компаніями, а саме: придбанім кредиторської заборгованості, перегляд результатів приватизації, скуповування акцій (приблизно 10-15 %), можливим є також корпоративний шантаж [4, с. 131-132].

При «сірому» рейдерстві організатори рейдерських операцій діють на межі закону. Вони використовують такі інструменти, як часткову фальсифікацію документів, скуповування акцій, шантаж, ведення подвійного реєстру і незаконні збори акціонерів, підкуп суддів, навмисне ініціювання справи про банкрутство, операції із податковою та кредиторською заборгованостями. Межа між використанням законних та незаконних методів є нечіткою, тому досить часто рейдери переходять на незаконні способи захоплення суб'єкта господарювання [8, с. 39]. При «чорному» рейдерстві організатор використовує фальсифіковані документи і інші методи «сірого рейдерства», значно більше уваги приділяє корумпованим методам впливу. Крім корупційних незаконних і неправомірних ухвал, «чорне» рейдерство характеризується обов'язковим вживанням фізичного насильства для реального втілення цих рішень у життя [4, с. 132-133].

Варто зазначити, що в нашій країні межа між вищеописаними рейдерами вагомо розмита. Недосконале законодавствосприяє тому, що спочатку проведена ніби то в межах чинного законодавства операція поступовосупроводжується «чорними» методами.

Найбільш поширеними способами здійснення рейдерських дій є:

- а) цілеспрямоване зниження вартості підприємства і придбання його активів;
- б) скупка дрібних пакетів акцій підприємства;
- в) скупка боргових зобов'язань підприємства, оспорування прав власності;
- г) умисне доведення підприємства до банкрутства;
- д) публікація замовних матеріалів на користь «загарбників»;
- е) «підкуп» менеджерів підприємства;
- ж) захоплення і незаконне утримання власності підприємства;
- з) погрози на адресу чинних керівників підприємства.

Підкреслюючи протиправність всіх цих дій варто зазначити, що до складу кожного з них входить ряд кримінально карних діянь. Суб'єктами рейдерської атаки є [13, с. 183]:

1. Замовник – це свого роду спонсор рейдерської атаки (окрема фізична або юридична особа).
2. Рейдери:
 - 1) наймані особи, що працюють під керівництвом великих фірм, які на-

дають їм усі необхідні ресурси для реалізації угоди;

2) незалежні рейдери – працюють самостійно за власні ресурси, отримують увесь прибуток від проведення операції.

Можна виділити наступні соціальні причини виникнення рейдерства:

– радикальні соціальні зміни, які призводять до соціальної дезорганізації і порушення керуючих поведінкою норм. (В Україні протягом ХХ ст. політичні та економічні режими двічі змінювалися кардинальним чином. Це, в свою чергу, не могло не привести до порушення ясності соціальних норм і повної зміни ціннісно-культурних матриць. Були зруйновані норми, культурні цінності та соціальні зв'язки, повага до приватної власності, яка виступає в якості культурної цінності, як норму суспільної взаємодії було втрачено);

– відсутність або недостатній вплив механізмів, які стримують деструктивну підприємницьку поведінку;

– розрив між схвалюваною культурною метою (тобто бути матеріально забезпеченим і успішним) і способом досягнення цієї мети (тобто експропріацією чужої власності);

– ефект соціального навчання (чим більше людей слідує нормі девіантного підприємництва, тим більше суб'єктів навчаються цієї норми шляхом спілкування і взаємодії);

– вплив деструктивної економічної свідомості (рейдерська поведінка приносить матеріальну винагороду).

При цьому необхідно зазначити, що на інституційні та економічні передумови, що формують рейдерську поведінку, серйозний вплив зробили соціально-культурний та історичний фактори.

Якщо говорити про типову спеціалізовану фірму-рейдера, то її структура складається наступним чином [6, с. 116-117]:

1. Організатор – особа, що володіє приватним бізнесом і веде переговори з потенційними змовниками рейдерських атак.

2. Юристи – кваліфіковані фахівці в галузі права, що використовують прогалини у чинному законодавстві, розробляють та формують пакети документів, у тому числі підроблені, для порушення кримінальних, господарських справ, ініціювання перевірок.

3. Відділ, що відповідає за збір та аналіз інформації, виконує допоміжні функції. Основне завдання полягає у зібранні інформації про обрану для рейдерства компанію.

4. PR-агентство під час проведення рейдерської акції поширює недостовірну інформацію про об'єкт рейдерства з метою формування негативної думки про обрану рейдерами компанію.

5. Силі структури – приватні охоронні фірми, працівники інших підприємств, що є під керівництвом рейдерів.

6. Відділ, що безпосередньо займається реалізацією проектів з

жніх поглинань, розробляє власну стратегію (схему) дій, використовуючи інформацію, отриману відділом збору та аналізу інформації, та висновки і рекомендації юристів.

Можемо запропонувати власну класифікацію рейдерів:

1. «Замовники». Як правило, представники великого бізнесу, володіють великими фінансовими можливостями, які прагнуть до максимального задоволення своїх амбіцій. Нерідко це публічно відомі особистості, провідні власники легального бізнесу. Рейдерство для них – це перш за все елемент конкурентної боротьби.

2. «Координатори». Це такзвані «Білі комерці» кримінального співтовариства, що володіють організаторськими якостями і великими зв'язками, в т. ч. корупційного і кримінального характеру. Вони, як правило, здійснюють планування, загальне керівництво і координацію незаконного корпоративного захоплення. Часто це колишні співробітники правоохоронних органів.

3. «Професіонали». Як правило, люди, які добре орієнтуються у сфері юриспруденції та економіки, які володіють конкретними механізмами економічного і юридичного впливу на ціль. В їх завдання входить аналіз інформації та документальний супровід рейдерської діяльності на всіх етапах.

4. «Солдати». Як правило, це молоді люди 23-35 років так звані «тітушки», які не мають стабільного доходу, здатні за порівняно невелику плату виконувати нескладні доручення щодо збирання інформації, вчинення насильницьких і інших дій, що входять в план незаконного корпоративного захоплення.

5. «Корупціонери». Посадові особи, які за матеріальну винагороду, користуючись посадовим становищем, приймають рішення або створюють умови, вигідні для рейдерів.

Критеріями оцінки ефективності захищеності від рейдерських захоплень на рівні суб'єктів господарювання є: ступінь зосередженості активів; фінансово-економічний стан; структура кредиторської заборгованості; політика в сфері дивідендів; наявність або відсутність порушень правил бухгалтерського обліку, податкового законодавства та інших правових норм; привабливість і рентабельність бізнесу; особливості внутрішньокорпоративних відносин.

Як заходи профілактики рейдерства на рівні підприємств можуть бути застосовані такі організаційні заходи:

– постійний контроль за поточною і простроченою кредиторською заборгованістю, надання керівництву щотижневої звітності про розмір заборгованості та її погашення;

– консолідація пакета акцій в руках досить вузького кола довірених осіб;

– при листуванні напрямок адресату оригіналів документів або під розпис, або рекомендованим листом з повідомленням про вручення;

- строгий облік вхідної кореспонденції з присвоєнням документам вхідних і вихідних номерів і реєстрацією в спеціальному журналі;
- надійність реєстроутримувача;
- створення паралельно з основною юридичною особою ряду додаткових компаній, яким передаються (або можуть бути оперативно передані) у власність цінні активи підприємства;
- передбачення в договорах заборони на поступку іншій особі прав кредитора без згоди боржника;
- зберігання оригіналів установчих документів і основних внутрішніх документів у важкодоступних місцях (бажано за межами підприємства). Також доцільно закласти акції або частки в ТОВ або за позовом надійного партнера домогтися накладення на них судового арешту.

Заходами щодо вдосконалення діяльності державних органів в сфері протидії рейдерським захопленням є:

- створення в поліції спеціальних підрозділів з числа діючих співробітників з метою здійснення координації діяльності з іншими правоохоронними органами та проведення аналітичного моніторингу оперативної обстановки на ринку злиттів і поглинань;
- створення інформаційного банку даних про організації та осіб, які спеціалізуються на недружніх поглинаннях, що мають кримінальний відтінок, і про об'єкти, щодо яких рейдерське захоплення є найбільш вірогідним.

Висновки. Проведене дослідження дозволило дійти наступних висновків. В Україні сьогодні рейдерське захоплення бізнесу є досить нищівним чинником, що впливає на економічну безпеку як підприємств, так і країни зокрема. Найбільш поширеними способами здійснення рейдерських дій є: цілеспрямоване заниження вартості підприємства і придбання його активів; скупка дрібних пакетів акцій підприємства; скупка боргових зобов'язань підприємства; оспорювання прав власності; умисне доведення підприємства до банкрутства; публікація замовних матеріалів на користь «загарбників»; «підкуп» менеджерів підприємства; захоплення і незаконне утримання власності підприємства; погрози на адресу чинних керівників підприємства. Для мінімізації та уникнення рейдерських дій і держава, і бізнес повинні здійснювати дієві превентивні дії.

Список використаних джерел

1. Большой экономический словарь / под ред. А. Н. Азрилияна. – 5-е изд., доп. и перераб. – М. : Институт новой экономики, 2002. – 1280 с.
2. Валласк Е. Субъект преступления, характеризующего как «корпоративный захват» // Законность. – 2006. – № 8. – С. 48-50.
3. Варналій З. Основні передумови та шляхи подолання рейдерства в Україні / З. Варналій, І. Мазур [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/>.
4. Економічна та майнова безпека підприємства і підприємництва. Антирей-

дерство / [Б.М. Андрушків, Ю. Я. Вовк, П. Д. Дудкін та ін.]. – Тернопіль : Вид. Тернограф, 2008. – 424 с.

5. Корпоративні конфлікти: кримінальні способи та методи встановлення контролю над підприємством : метод. рекомендації / Ущатовський В. Ф., Сахарова О. Б., Лопатін С. І. та ін. – К. : Державний науково-дослідний інститут МВС України, 2007. – 63 с.

6. Корпоративные конфликты. Рейдерство / И. Лазуренко, Ю. Лазуренко ; под общ. ред. В. Лазуренко. – Донецк : Донбасс, 2011. – 588 с.

7. Макарова О. А. Порядок приобретения контроля в акционерных обществах: некоторые проблемы / О. А. Макарова // Закон. – 2007. – № 3. – С. 170-177.

8. Паламарчук Г. Особливості рейдерства в Україні та політика його подолання / Г. Паламарчук, Л. Венгер // Економіка України. – 2007. – № 7 (9). – С. 38-45.

9. Панасенко Р. А. Щодо криміналізації поняття «рейдерства» в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://jurlugansk.ucoz.org/publ/5-1-0-56>.

10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про схвалення Декларації цілей та завдань бюджету на 2008 рік (Бюджетної декларації)» : від 01.03.2007 р., № 316 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/316-2007-%D0%BF>.

11. Рейдерство в Україні: сутність та засоби протидії / Камлик М. І. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.pdf

12. Фомічов К. С. Актуальні проблеми боротьби з рейдерством в Україні [Електронний ресурс] / К. С. Фомічов // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2014. – № 4. – С. 312-318.

13. Шапіро В. С. Рейдерство як економіко-правове явище: загальна характеристика / В. С. Шапіро, Т. В. Булах // Форум права. – 2015. – № 2. – С. 181–186.

References

1. Azriliyan, A. N. *The Big Economic Dictionary*. Moscow: Institute of New Economics, 2002. Print.

2. Wallask, E. "The subject of the crime, characterized as "corporate capture"." *Zakonnost* 8 (2006): 48-50. Print.

3. Varnaliy, Z. and Mazur, I. "The main prerequisites and ways to avoid raiding in Ukraine." Web. 2017 <<http://www.niss.gov.ua/>>.

4. Andrushkiv, B. M., Vovk, Yu. Ya and Dudkinetc, P.D. *Economic and property security of the enterprise. Anti-raiderism*. Ternopil: Ternograf, 2008. Print.

5. Ushapovskiy, V.F., Sakharova, O.B. and Lopatin, S. I. *Corporate conflicts: Criminal methods to control the company*. Kyiv: State Research Institute of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, 2007. Print.

6. Lazurenko, I. and Lazurenko, Yu. *Corporate conflicts. Raidership*. Donetsk: Donbass, 2011. Print.

7. Makarova, O.A. "The order of control in joint-stock companies: important issues." *Zakon* 3 (2007): 170-177. Print.

8. Palamarchuk, G. and Wenger, L. "Features of raiding in Ukraine and the poli-

cyforovercomingit." *Economy of Ukraine* 7 (9) (2007): 38-45. Print.

9. Panasenko, R.A. "On the criminalization of "raidering" concept in Ukraine." Web. 2017, <<http://jurlugansk.ucoz.org/publ/5-1-0-56>>.

10. Ukraine. The Cabinet of Ministers of Ukraine. *On Approval of the Declaration of the Purposes and Objectives of the Budget for 2008 (Budget Declaration)*. 01 March 2007. Web. 2017, <<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/316-2007-%D0%BF>>.

11. Kamlik, M.I. "Raidership in Ukraine: the essence and means of counteraction." Web. 2017, <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.pdf>.

12. Fomichov, K.S. "Actual Problems of Raiders Prevention in Ukraine." *Scientific Bulletin of the Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs* 4 (2014): 312-318. Print.

13. Shapiro, V.S. and Bulakh, T.V. "Raidering as an economic and legal phenomenon: a general characteristic." *Forum of law* 2 (2015): 181-186. Print.

DOI : 10.5281/zenodo.1038878

УДК 352 (477): 322

Євсюков О. П., к.психол.н, доц., докторант, НУЦЗУ, м. Київ

Yevsiukov O., PhD in Psychological Sciences, Associate Professor, Doctoral Student, National University of Civil Protection of Ukraine, Kyiv

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ТА ЗМІСТУ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

SCIENTIFIC AND THEORETICAL BASIS OF DEFINITION OF THE CONTENT AND ESSENCE OF THE STATE SECURITY

У статті здійснено аналіз сутності безпеки держави й особливості здійснення державного управління в цій сфері. Запропоновано визначення поняття державної (національної) безпеки.

Ключові слова: держава, управління, поняття, безпека, розвиток.

The essence of state security and aspects of implementation of the system of public administration in this sphere are analyzed in the article. The definition of the concept of state (national) security is proposed.

Keywords: state, administration, definition, security, development.

Постановка проблеми. Поняття «національна безпека» є багатознач-